

Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Sorunları

Emine ÖZTÜRK KARATAŞ*

ÖZET

Amaç: Bu çalışmanın amacı beden eğitimi öğretmenlerinin sorunlarını belirleyerek çözüm önerilerinde bulunmaktır.

Yöntem: Çalışmada, nitel araştırma yöntemlerinden döküman analizi yöntemi kullanılmıştır.

Bulgular: Eğitim toplumsal yaşamın vazgeçilmez ihtiyaçlarından biridir. Öğretmenler de eğitimin en önemli unsurudur. Beden eğitimi öğretmenlerinin, öğrencilerinin azami kazanımı elde etmek istemelerine rağmen bazı sorunlarla karşılaşmaktadırlar. Bu sorunların; ders önem verilmemesi, tesis ve malzeme yetersizliği, veli ve öğrenci tutumları ile öğretmenlerin sosyo-ekonomik düzeyleri ana başlıklarında özetlenebileceği sonucuna varılmıştır.

Sonuç: Çözüm önerileri olarak; beden eğitimi öğretmenlerinin toplumsal değerini artırıcı araştırmaların yapılması, öğretmenlerin refah düzeylerinin artırılması için sosyoekonomik düzeylerinin düzeltilmesi, her eğitim kurumunda en az bir spor salonu ve açık spor alanlarının yapılması, hizmet içi kurslarla, beden eğitimi öğretmenlerinin öğrenci velileri ile iletişim kurmada kullanabilecek yöntemler hakkında bilgi sahibi olmalarının sağlanması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Beden eğitimi, Beden eğitimi öğretmeni, Öğretmenlerin sorunları.

ABSTRACT

Problems of Physical Education Teachers

Aim: The aim of this study is to identify the problems of physical education teachers and offer solutions.

Method: The document analysis method, one of the qualitative research methods, was used in the study.

Results: Education is one of the indispensable needs of social life. Teachers are also the most important element of education. Although physical education teachers want to achieve the maximum benefit of their students, they face some problems. The principals problems was seen as; the lack of importance to the lesson, the lack of establishment and materials, parent and student attitudes and teachers' socio-economic levels can be summarized as the main topics.

Conclusion: In the aim to propose some solution to these problems, some suggestions as making research to increase the social value of physical education teachers, to improve the socio-economic level of teacher, to increase their welfare level are made. It's recommended to built at least one sports lounge and sportive area in every educational institution, some in-service courses for physical education teachers about methods that can be used to communicate with students' parents can be organised.

Keywords: Physical education, Physical education teacher, Teachers' problems.

GİRİŞ

Eğitim, toplumları ve toplum içerisinde yaşayan bütün bireyleri ilgilendiren bir olgudur. Devletlerin ve milletlerin bilimsel, teknolojik, ekonomik, insani vb. alanlarda gelişmesini etkileyen temel öge eğitimidir. Bu durum, bilim insanları veya diğer ilgili paydaşlar tarafından

kabul edilerek eğitimin önemi, gerekliliği ve işlevi bakımından tartışma götürmeyecek kadar ortak bir noktada buluşulmaktadır (Yeşilyurt, 2020).

Eğitim; doğumla ölüm arasındaki insan yaşamının her anına etki eden önemli bir kavramdır. Bebeklikle birlikte ailede başlayan eğitim macerası okul çağıyla birlikte eğitim kurumlarında profesyonelce yapılan, sonrasında toplum içinde farklı kaynaklarla kendini devam ettirir. Eğitimin nihai amacı; bireyleri kendilerine, ailelerine, topluma, insanlığa faydalı bireyler olarak yetiştirmektir. Yani insanları iyiye, güzele, doğruya, istenilen davranışlara yönlendirmektir (Aslan ve Yıldız, 2019).

Bir ülkenin gelişmesinde eğitimin payı büyüktür. Eğitime yatırım yapan ülkeler her açıdan gelişmektedir. Eğitimi etkileyen birçok unsur vardır ama bunlardan en önemli olanı öğretmendir. Çünkü eğitimi etkileyen diğer unsurlar öğretmen olmadan bir anlam ifade etmez. Doktoru, bilim adamını, siyasetçiyi, mimarı, işçiyi, memuru yetiştiren öğretmendir. Öğretmenler okulda sadece öğretim görevini yerine getirmez bunun yanında eğitim görevini de yerine getirir. Yani, öğretmenler öğrencileri bilgi ile donatarak meslek sahibi olması konusunda yardımcı olurken bir taraftan da düşünceleri, davranışlarıyla öğrencilere model olarak öğrencilerin kişiliklerinin şekillenmesinde önemli rol alırlar. Öğretmenler, öğrencileri şekillendirirken aynı zamanda toplumu ve ülkeyi de şekillendirmiş olurlar (Habacı ve ark., 2013).

Öğretmenler, sözleri ve hareketleri yoluyla, aydınlanmış, çalışkan, erdemli ve eğitimli bir insan olmanın ne anlama geldiğini göstermektedirler. Öğretmenler, toplumun bu izlenimi doğrultusunda hem öğrencileri şekillendirmekte hem de kendileri şekillenmektedir (Çelikten ve ark., 2005). Okulda verilen eğitimde bireyin geleceğini şekillendiren temel unsur öğretmendir. Öğretmenlik toplumun geleceğini etkileyen bir yapıya sahiptir. Toplumu derinden etkileyen öğretmenliğe ilişkin algılar sürekli gündemde kalmış ve tartışılan bir konu olmuştur. Öğretmenlerin meslek algılarını, maddi geliri, meslekler sıralamasındaki pozisyonu değişen eğitim sisteminin etkisi ve öğretmen yetiştirme sistemi gibi değişkenlerin etkilediği düşünülmektedir (Semerci ve ark. 2012).

Öğretmenlik Mesleği ve Temel Özellikleri

Ülkelerin gelecekleri yani genç kuşaklar öğretmenlerin elinde şekillenir. Genç kuşak ne kadar iyi yetiştirilirse toplumun refahı, mutluluğu ve kalkınması bir o kadar artar. Bunun gerçekleşmesi için öncelikle öğretmenlerin kendine güvenmesi, alan bilgisinin iyi olması, pedagojik formasyonun yeterli olması yani iyi yetiştirilmesi belki de daha da önemlisi

öğretmen olacak kişinin bu mesleğin ne kadar önemli olduğunun farkında olması gerekir. Öğretmenler ne kadar iyi yetiştirilirse, ne kadar çalışma koşulları uygun hale getirilirse eğitimin kalitesi artar dolayısıyla çağdaş, huzurlu bir ülkenin kurulması sağlanmış olur. Ülkelerin kaderlerinde doğrudan etkili olan öğretmenlerin işlerini iyi yapabilmeleri için öncelikle iyi yetiştirilmeleri, sonra da çalışma şartlarının uygun hale getirilmesi lazımdır (Habacı ve ark., 2013).

Tüm milletler eğitim sistemlerini daha iyi hale getirmek için sürekli bir çaba içerisindeyler. Eğitim sistemlerinin en önemli ve vazgeçilmez unsuru olan öğretmenlerin içinde bulunduğu toplumda algılanış biçimi ve statüsü öğretmen kalitesini dolaylı olarak da eğitim sistemini etkilemektedir. Saygınlığı ve statüsü zamana göre farklılık gösteren öğretmenlik mesleği artık profesyonel bir meslek olarak tanımlanmaktadır. Bir ülkenin geleceğini belirleyen öğretmenlerin toplum içindeki statüsü öğretmenliği tercih edecek kişiler ve mesleği icra eden kişiler üzerinde etkili olabilmektedir (Bozbayındır, 2019).

Öğretmen, öğrencilerde insancıl davranışlar geliştirme çabası içinde olan ve eğitim bilimleri alanında, karmaşık ve olağanüstü zorlukları barındıran bir görevi sürdüren meslek insanı olarak tanımlanabilir. Eğitim sisteminin artan sorunları ile baş etmek ve sıklıkla değişen uygulamalarına hızlı bir şekilde uyum sağlamak durumunda olan öğretmenler, mesleğinde uzman, açık fikirli, demokratik, kültürel, ekonomik ve toplumsal sorunlarla yakından ilgilenen yüreği insan sevgisiyle dolu bireyler olmalıdır. Bu bağlamda, öğretmenlerden mesleki değerlerle donanımlı olmaları, okulda öğrencilerin isteyerek öğrendiği bir öğrenme iklimi yaratmaları, demokratik tutum ve davranışları ile öğrencilere rol-model olmaları beklenmektedir (Sezer, 2019).

Beden Eğitimi ve Spor Kavramı

Bazı araştırmacıların beden eğitimi ve spor ile ilgili yapmış oldukları tanımlardan bazıları şöyledir;

Kişinin bedensel gelişim sürecinde, fiziki durumunu yükseltmede, psikomotor yeteneklerinin ilerlemesinde ve hepsini gerçekleştirmede beden eğitiminin rolü büyüktür. Beden eğitimi, bireyin toplum içindeki yaşamda uyum göstermesinde, kendini anlatmada, etkileşiminde en önemlisi demokrasiye uygun bir hayat sürdürülmesinde önemli artıları bulunur (Karayazı, 2020).

Beden eğitimi, insanın bütünü oluşturduğu fiziki, ruhi ve zihni vasıfların, bulunduğu yaşın ve genetik potansiyelin gerektirdiği verim gücüne ulaştırması için fiziki, zihni

aktiviteler ve oyun yoluyla yapılan faaliyetler bütünü olarak yer almaktadır (Özkatar Kaya, 2018).

Bu tanımlardan anlaşıldığı gibi, beden eğitimi bireyin fiziksel, duygusal, sosyal ve bilişsel yönlerden gelişmesini sağlayan etkinlikler toplamıdır. Bu anlamda beden eğitimi, sadece bireylerin bir bütün olarak gelişmesine değil, aynı zamanda bireylerin oluşturduğu ve içinde yaşadıkları toplumun gelişmesine de katkı sağlamaktadır (Heper, 2012).

Spor, bireyin toplumsal, duygusal, fiziksel ve zihinsel gelişim yönlerine aynı anda bütünsel olarak katkı sağlayan bir olgudur. Aynı zamanda toplumun bütün kesimlerini birçok platformda bir araya getirebilme özelliği ile de önemli bir toplumsal ortak paydadır. Sahip olduğu bu yönleriyle spor, hem eğitimin hem de sağlığın vazgeçilmez ana unsurlarından biri haline almıştır (Yetim ve Kalfa, 2019).

Spor aktiviteleri ile bireylere birlikte faaliyet yapabilme özelliği kazandırılır. Birey rekabetçi bir yapı, çalışma disiplini, cesaret ve mücadele azmi kazanır. Kazanma ve kaybetmeyi kabullenmeyi, paylaşmayı, yardımlaşmayı, başkalarının görüş ve düşüncelerine saygı duymayı öğrenir. Birlikte çalışma sonucu bireyde sosyal sorumluluk duygusu gelişir. Sosyal sorumluluk duygusunun gelişmesi sonucu toplumda sosyalleşme süreci sağlanmış olur (Şahan, 2008).

Beden Eğitimi ve Spor'un farklılığı teorik olarak şu noktalarda ortaya çıkmaktadır. Beden eğitiminde pedagojik eğitimin amacı "rekor kırma veya şampiyon olma" değil, kişiliğin oluşumu ve bunların bütünlük içerisinde düzenlenmesi için eğitimin bir aracı olarak çalışma ve dinlenme biçiminde yaşamın içine alınmasıdır. Beden eğitimi mümkün olduğunca yarışmadan kaçınır ya da oyun, mücadele ve/veya ağır kas çalışmalarını en az düzeye indirerek hafifletir. aktivitenin şiddetini ayarlar. Spor ise fiziksel yeteneklerin limitine yaklaşmak ve maksimal verimi elde etmek için insanı çekinmeden eziyet ve zorlamaya sokarak şampiyon olma, rekor kırma gibi kesin rekabete dönüştüren bir kavram olarak ortaya çıkmaktadır (Akkoyunlu, 1996).

Spor ve Beden Eğitimi Arasındaki Farklar

Spor

Bir yarışmadır, reklam aracıdır, bir meslektir, üretime katkı sağlar, toplumlar arası ilişkileri artırır, bir seyir vasıtasıdır, politika aracıdır, profesyonel bir uğraşı olarak yapılabilir, eğitim ve eğlence aracıdır, serbest zaman faaliyetidir, bir bilim ve tekniktir, zevk ve estetikdir, kişiler arası ilişkileri artırır.

Beden Eğitimi

Yarışma değildir, reklam aracı değildir, meslek değildir, üretime katkı sağlamaz, toplumlar arası ilişkileri artırmaz, seyir vasıtası değildir, politika aracı değildir, profesyonel bir uğraşı olarak yapılamaz, eğitim ve eğlence aracıdır, serbest zaman faaliyetidir, bir bilim ve tekniktir, zevk ve estetikdir, kişiler arası ilişkileri artırır (Heper, 2012).

Bu çalışmanın amacı beden eğitimi öğretmenlerinin sorunlarını belirleyerek çözüm önerilerinde bulunmaktır.

YÖNTEM

Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden döküman analizi yöntemi tercih edilmiştir. Nitel araştırma, gözlem görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlanmaktadır (Şimşek ve Yıldırım, 2003). Araştırmaya başlarken beden eğitimi, spor ve oyunun sosyalleşme üzerine olan etkileri ile ilgili dökümanlara ulaşıldı ve orijinalliği kontrol edildi. Daha sonra ayrıntılı inceleme yapılarak araştırma ile alakalı yayınlar belirlendi. Belirlenen kriterlere göre ayrılan dökümanlar okunarak yorumlandı (Corbin ve Strauss, 2008).

BULGULAR

Araştırma ile ilgili dökümanlar incelendikten sonra beden eğitimi öğretmenliği ve beden eğitimi öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlar ile ilgili yapılan araştırmalar detaylı bir şekilde incelenerek araştırmanın bulgularına ulaşılmıştır.

Beden Eğitimi Öğretmenliği

Eğitim sistemi içerisinde yer alan tüm yöneticiler alan bilgisi yeterli, genel kültüre sahip, toplumsal ahlaki değerleri gelişmiş, öğretmenlik becerisi yüksek ve bu donanımını idare-veli-öğrenci üçgeni içerisinde kurduğu iletişime ve üslubuna yansıtabilen ve öğrencide istenilen davranış değişikliğine katkıda bulunan bir eğitimciyi kendi kurumunda çalıştırmak ister. Çünkü okul sistemi içerisinde sayılan özelliklere sahip alan öğretmenlerinin görev yapması, okuldaki başarıyı da arttıracaktır. Bu bağlamda okulda önemli alan öğretmenlerinden ve derslerden birisi de beden eğitimi ve spor öğretmenleri ve onların okuttukları beden eğitimi ve spor dersleridir (Mirzeoğlu ve ark., 2019).

Çağdaş eğitim ve öğretim anlayışı doğrultusunda görev yapan bir beden eğitimi öğretmenin sadece dersıyla ilgili öğretim sürecini gerçekleştiren bir kişi olmasının ötesinde, bir takım niteliklere sahip olması gerekir. Çünkü öğrenciyle gerek okul içerisinde ve gerekse okul dışında sürekli etkileşim içerisinde bulunan, eğitim, öğretim programını ve ders planını uygulayan, bu süreci yöneten, hem öğretimin hem de öğrencinin değerlendirmesini yapan, okul içi ve okul dışı sportif etkinlikler düzenleyen, okul idaresi, öğrenci velileri ve çevresiyle yaptığı işin gereği olarak iletişim içerisinde olması gereken bir beden eğitimi öğretmenin nitelikleri şüphesiz büyük önem taşıyacaktır (Ünlü ve Aydos, 2010).

Okullarda beden eğitimi dersleri uygulamalı boyutunun olması, ders yapılacak ortamın saha, salon, okul bahçesi gibi bilinen sınıf ortamlarından farklılık arz etmesi, ders için gerekli malzemenin; top, file, minder, kasa, vb. diğer derslerden çok farklı olması sebeplerinden dolayı farklı bir çalışma ortamı gerektirmektedir. Beden eğitimi öğretmenin ders içi ve ders dışı öğretim faaliyetleri açısından da diğer derslerden farklı olarak ders süresince öğretmen öğrenci iletişimi çok yoğun gerçekleşmektedir. Beden eğitimi öğretmenleri ders süresince fiziksel olarak diğer öğretmenlere göre daha çok yorulmaktadırlar. Okullarda aldıkları görev ve sorumluluklar; okul takımı çalıştırma, tören ve kutlamalarla ilgili organizasyon gibi aktiviteler yönünden de farklılıklar söz konusudur (Çiçek ve ark, 1998). Ayrıca ders dışı etkinliklerin uygulamalarında okul müdürlerinin en çok beden eğitimi öğretmenlerinden yararlanmaları (Gündoğdu ve ark., 2011) beden eğitimi öğretmenliğinin önemli bir branş olduğunu göstermektedir.

Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Karşılaştıkları Sorunlar ile İlgili Yapılan Araştırmalar

Ulucan ve ark. (2012), 'Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Meslekte Karşılaştıkları Sorunların İncelenmesi (Kırşehir İli Uygulaması) isimli araştırmalarında Kırşehir il ve ilçelerinde görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinin görev yaparken meslekte karşılaştıkları sorunları ile ilgili araştırmaları sonucunda; okul yönetimlerini ve diğer branş öğretmenlerinin beden eğitimi derslerini yeterince önemsemedikleri ve gereken desteği tam anlamı ile vermedikleri, okullarda araç, gereç, tesis, alt yapı ve fiziksel ortamın istenilen düzeyde olmadığı, ailelerin çocuklarının gelecek konusunda kaygıları ÖSS ve SBS gibi sınavların çocukların geleceklerinde daha etkili olması ve bu sınavlarda beden eğitimi ve spor alanından soru çıkmamasından dolayı beden eğitimi derslerine yeterince destek ve önem vermedikleri sonucuna ulaşmışlardır (Ulucan ve ark., 2012).

Demirhan ve ark. (2014), 'Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Uygulamada Karşılaştıkları Sorunlar ve Bu Sorunlara Yönelik Çözüm Önerileri' ne ilişkin görüşlerini belirlemek amacı ile 16 beden eğitim öğretmeni ile görüşülmüş ve beden eğitimi öğretmenlerinin uygulamada karşılaştıkları en önemli sorunlarının; okul yönetimindekilerin beden eğitimi dersini önemsiz görmeleri, müfettişlerin dersi değerlendirecek nitelikte olmamaları, velilerin derse karşı ilgisiz olmaları, öğretmenlerin özlük hakları konusunda bilgi sahibi olmamaları, öğrencilerin derse uygun kıyafet getirmemeleri, kız öğrencilerin derse karşı ilgisiz olmaları, tesis ve araç-gereç yetersizliği, ders süresinin kısalığı, öğrenci sayısının fazlalığından dolayı ders planlama-yürütme-değerlendirme süreçlerinin tam yapılamaması, zümre çalışmalarının işlevsel olmaması ve öğrencilerin dershaneye gitmelerinden dolayı ders dışı etkinliklerin yapılamaması olduğu saptanmıştır (Demirhan ve ark. 2014).

Eraslan ve Hacıcaferoğlu (2015), 'Türkiye’de İlköğretim ve Liselerde Görev Yapan Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Beden Eğitimi Derslerinde ve Meslek Yaşamlarında Karşılaştıkları Sorunlar' isimli araştırmalarında Türkiye’de beden eğitimi öğretmenlerinin meslek yaşamlarında ve beden eğitimi derslerinde karşılaştıkları sorunların başında beden eğitimi dersinde kullanılan spor ekipmanlarının yetersiz olması, ebeveynlerin beden eğitimi öğretmenleri ile iletişim kuramaması, ebeveynlerin beden eğitimi dersini önemsememesi, sınıf geçmenin kolay olması nedeniyle öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının düşük olması, ebeveynlerin çocukları için spor etkinliklerine katılımlarını gereksiz görmeleri, diğer branş öğretmenlerinin beden eğitimi derslerine yeterince önem vermemeleri, okul yöneticilerinin seçmeli ders olarak beden eğitimi dersini fazla önemsememeleri, ilkököl 1. 2. ve 3. sınıflarda beden eğitimi derslerine branş hocalarının girmemesi, spor tesislerinin, salonlarının ve soyunma odalarının yetersiz olması, öğrenci sayısının fazlalığı nedeniyle ders planlarının ve uygulamasının sağlıklı yapılamaması, zümre çalışmalarının işlevsel olmaması, öğrencilerin geçer not almanın olay olması, dershaneye gitmeleri veya sınavlara hazırlanmaları nedeniyle beden eğitimi dersine önem vermemelerinin geldiğini tespit etmişlerdir (Eraslan ve Hacıcaferoğlu, 2015).

Taşmektepligil ve ark. (2006), 'İlköğretim Okullarında Beden Eğitimi Ders Hedeflerinin Gerçekleşme Düzeyi' ile ilgili araştırmalarında haftalık beden eğitimi ders süresi, genel ve özel amaçlara ulaşabilmek için yeterli olmadığı, okul idarelerinin sportif faaliyetlere yeterli destek vermediği ve bunun da bir sonucu olarak okullarda yeterli ders araç ve gerecine sahip olunmadığı sonucuna ulaşmışlardır (Taşmektepligil ve ark., 2006).

Uğraş ve ark. (2019), 'Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliğindeki İlk Yılım' isimli araştırma bulgularına göre beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin, lisans eğitimindeki eksikler nedeniyle bazı sorunlar yaşadıkları, bunun yanında öğretmenlerin okullarda spor altyapısının yetersizliği nedeniyle etkinlikleri yapmada sorun yaşadıkları, mesleklerinin ilk yıllarında öğretmenlerin kültürel farklılık, istediklerini gerçekleştirememeye, danışman eksikliği, beklenti ve uyum sorunları yaşadıkları sonucuna ulaşmışlardır (Uğraş ve ark., 2019).

Salman ve ark. (2011), 'Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Mesleki Sorunlarının Cinsiyet Faktörü Açısından Değerlendirilmesi' isimli çalışmalarında öğretmenlerin beden eğitimi dersini az buldukları, velilerin çocuklarını okuldaki spor faaliyetlerine çok fazla teşvik etmedikleri, genel anlamda öğretmenlerin okul yönetimiyle çeşitli problemler yaşamakta olduklarını, tesis sıkıntısına bağlı olarak güz döneminde derslerin ağırlıklı olarak sınıfta işleniyor olması da öğretmenler için ayrı bir tatminsizlik kaynağı olduğu, öğretmenlerin büyük bir bölümü (% 85.3)'ü müfredat programının günün şartlarına uygun olarak yeniden ele alınmasını savundukları, beden eğitimi öğretmenlerin tamamına yakın bir kısmı (% 98.9)'u ülke genelindeki beden eğitimi bölümlerinin sayısının fazla olması ve artmasından dolayı rahatsız olduğu ve günümüzde beden eğitimi öğretmenliğinin cazibesinin azaldığı görüşünü savunmaktadır. Öğretmenler kendilerini de önemli bir şekilde ilgilendiren norm kadro uygulamasını konusunda ise, büyük çoğunluğu uygulamayı başarısız olarak değerlendirirken, (% 69,5)'i kadrosunun bulunduğu okulun dışında başka bir okula gitme konusunda isteksiz davranmakta ve uygulamadan memnun olmadığını belirlemişlerdir (Salman ve ark., 2011).

Göktaş ve ark. (2011), 'Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Meslekte Karşılaştıkları Sorunlar (Balıkesir İli Uygulaması)' isimli araştırma sonuçları arasında okul yönetimiyle karşılaşılan sorunlar ile cinsiyet arasında anlamlı bir ilişki bulunmuş, bayan beden eğitimi öğretmenlerinin okul yönetimiyle daha fazla sorunla karşılaştığı sonucuna ulaşılmış, bayan beden eğitimi öğretmenlerinin çalışmalarından dolayı okul yönetimi tarafından ödüllendirilmedikleri ve bu konuda okul yönetimiyle daha fazla sorunla karşılaşmakta olduklarını, strese neden olan sorunlar ile cinsiyet arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmiş ve bayan beden eğitimi öğretmenleri öğrencilerin kötü davranışlarından daha fazla etkilenmekte ve strese neden olan sorunlarla daha fazla karşılaşmakta olduklarını, bayan beden eğitimi öğretmenleri meslekteki kazancını yeterli bulmamakta ve strese neden olan sorunlarla daha fazla karşılaşmakta oldukları sonucuna ulaşmışlardır (Göktaş ve ark., 2011).

Çolakoğlu ve Karaküçük (2006), 'Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Okullarda Uygulamada Karşılaştıkları Sorunlar Üzerine Bir Araştırma' isimli çalışmalarında okul

sporlarında maddi sıkıntı, tesis sorunu ve idari sorun yaşandığını tespit etmişlerdir (Çolakoğlu ve Karaküçük, 2006).

Sağın ve ark. (2020), 'Beden Eğitimi Zümre Öğretmenlerinin İşbirliği Düzeyinin Belirlenmesi: Bir Karma Yöntem Araştırması' isimli araştırmalarında okuldaki zümre sayısının fazla olması, özellikle kalabalık okullarda beden eğitimi öğretmenlerinin malzeme ve saha kullanımına özen göstermemesi, evrak işlerinin sadece belirli öğretmenlere yüklenmesi, öğretmenlerin sorumluluk duygusu ve işini sevmeye boyutunda sıkıntıların olması gibi etmenlerin beden eğitimi öğretmenlerinin işbirliği düzeyini olumsuz yönde etkilediğini belirlemişlerdir (Sağın ve ark., 2020).

Yıldız ve Kangangil (2014), 'Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Mesleki Yeterlikleri ve Kullandıkları Öğretim Yöntemleri İle İlgili Görüşlerinin İncelenmesi' ile ilgili araştırmalarında en önemli sorunlar arasında araç-gereç malzeme, saha, ders saati, öğrencilerin ilgisizliği/isteksizliği ve beden eğitimi öğretmenlerimizin yöntemleri gerçekçi bir şekilde uygulamayı bilmemelerinden kaynaklanan sorunlar olarak sıralamıştır (Yıldız ve Kangangil, 2014).

Erhan ve Tamer (2009) 'Doğu Anadolu Bölgesi İlköğretim ve Ortaöğretim Okullarında Beden Eğitimi Dersi İçin Gereken Tesis Araç-Gereç Durumları İle Öğrencilerin Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumları Arasındaki İlişkiler' isimli araştırmasında Doğu Anadolu Bölgesinden araştırmanın örnekleme alınan illerin il merkezlerindeki ilköğretim ve ortaöğretim okullarının beden eğitimi dersi için gerekli olan malzeme durumu açısından yetersiz olduğunu göstermiştir. Spora katılımında tesis ve malzemelerin önemi inkâr edilmez. Sporun sağlıklı ve amacına uygun yapılabilmesi için gerekli olan spor tesislerinin yetersizliği beden eğitimi derslerinin amacına uygun bir şekilde gerçekleşmesini engellemektedir (Erhan ve Tamer, 2009).

Kul ve Hergüner (2018), 'Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Sorunları ve Performanslarına Etkileri (Sakarya İli Örneği)' isimli araştırmalarında Sakarya ilinde görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlar ve bu sorunların mesleki performansları üzerindeki etkilerinin incelenmesi amacı ile yaptıkları araştırmada beden eğitimi öğretmenlerinin meslek yaşamlarında önemli sorun olarak gördükleri konuların başında spor salonu ve tesis yetersizliği, haftalık ders saatinin yetersiz olması, öğrencilerin beden eğitimi dersinde öğrendikleri becerileri uygulayabilecekleri alan olmaması, beden eğitimi dersinde kullanılan spor ekipmanlarının yetersiz olması, ebeveynlerin beden eğitimi öğretmenleri ile iletişim kuramaması, sınıf geçmenin kolay olması nedeniyle öğrencilerin

beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının düşük olması, ebeveynlerin çocukları için spor etkinliklerine katılımlarını gereksiz görmeleri ve diğer branş öğretmenlerinin beden eğitimi derslerine yeterince önem vermemelerinin geldiği tespit edilmiştir (Kul ve Hergüner, 2018).

Çiçek ve Bizati (2002), 'Stajyer Beden Eğitimi Öğretmenliğinde Rehberlik Sorunu: Diğer Alandan Mı? Diğer Okuldan Mı?' isimli araştırmalarında gerek okul idaresi, gerekse veliler beden eğitimi derslerinde neler öğretildiğiyle ilgilenmemektedirler. Bu durum Stajyer Beden Eğitimi Öğretmenlerinin dersin öğretimiyle ilgili konularda tutumunun ve motivasyonun azalmasına sebep olmaktadır. Diğer bir durum ise tesis ve malzeme eksikliği Stajyer Beden Eğitimi Öğretmenlerince karşılaşılan problemler içerisinde ilk sırada yer almıştır (Çiçek ve Bizati, 2002).

TARTIŞMA VE SONUÇ

Okul yöneticilerinin beden eğitimi derslerine yeterli önemi vermediği sonucu yapılan bir çok araştırmada (Çiçek ve Bizati, 2002; Çolakoğlu ve Karaküçük, 2006; Göktaş ve ark., 2011; Taşmektepligil ve ark., 2006) belirlenmiştir. Okul yöneticilerinin yeterli yönetim vasıflarına sahip değil ise beden eğitimi öğretmenin çalışma performansını düşürebileceği, öğrencilerin beden eğitimi derslerini seçmemesine, veli, öğrenci ve kurumda çalışanlara karşı hem beden eğitimi dersinin hem de öğretmenin değerinin düşürülmesine neden olacaktır. Beden eğitimi öğretmenlerinin bu sorunlarının çözebilmesi için okul yönetimlerinde sporu bilen ve seven, branş öğretmeni ayırımı yapmayan idarecilerin yer alması gerekmektedir.

Sporu oluşturan bileşenlerden biri de spor tesisleridir. Topluma en iyi şekilde spor hizmeti verilmesinde spor tesislerinin niteliği önemli bir kriterdir. Sporun yaygınlaştırılmasında spor tesislerinin sayı ve çeşitliliğinin, toplumun spora ilişkin beklenti ve ihtiyaçlarının belli bir politika çerçevesinde ele alınması gerekmektedir (Karataş ve ark., 2011). Okullarda beden eğitimi derslerinin de sağlıklı bir ortamda yürütülebilmesi ve sporun okullarda yaygınlaştırılabilmesi için spor salonları ve spor alanlarının olması, derslerin işlenmesi için gerekli olan spor malzemesi, araç ve gereçlerin temin edilmesi ile beden eğitimi öğretmenlerinin en büyük sorunlarından biri çözülmüş olacaktır. Bunun sonucunda okulların sportif başarısı artacak, öğrencilerin öğrenme ortamları daha verimli olacaktır.

Okul yönetimlerinin beden eğitimi derslerine yeterince önem vermemesi, derslerin işlenmesi için gerekli olan spor tesisleri, spor malzemeleri, araç ve gereçlerin temin edilmemesi, velilerin beden eğitimi derslerine verdiği önemin diğer dersler gibi olmaması ve çocuklarını okul sporlarına yönlendirmemeleri, öğrencilerin ise beden eğitimi derslerine spor

malzemelerini getirmemeleri beden eğitimi derslerinin verimli bir şekilde işlenmemesinde en büyük sorunlar olduğunu söyleyebiliriz.

Beden eğitimi derslerinin işlendiği spor alanları ve tesislerinin yetersiz olması, ders saatinin süre olarak az olması da öğretmenlerin diğer önemli sorunları olarak karşımıza çıkmaktadır.

Beden eğitimi dersi öğrencilerin ağır ders yükünden kurtulup rahatlaması, sosyalleşmesi ve fiziksel gelişimi için önemli bir derstir. Bu derse olan bakış açısı değiştiği takdirde beden eğitimi öğretmenlerinin de verimi artacaktır.

Öneriler

- Beden eğitimi öğretmenlerinin toplumsal değerini artırıcı araştırmaların yapılması,
- Öğretmenlerin refah düzeylerinin artırılması için sosyoekonomik düzeylerinin düzeltilmesi,
- Her eğitim kurumunda en az bir spor salonu ve açık spor alanlarının yapılması,
- Hizmet içi kurslarla, beden eğitimi öğretmenlerinin öğrenci velileri ile iletişim kurmada kullanabilecek yöntemler hakkında bilgi sahibi olmalarının sağlanması önerilebilir.

KAYNAKLAR

- Akkoyunlu, Y. (1996). Beden eğitimi ve spor, *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. Sayı:1, 80-81.
- Aslan, H., Yıldız B. (2019). Öğrenci davranışlarına ilişkin öğretmen görüşlerinin incelenmesi. 14. Uluslararası Eğitim Yönetimi Kongresi, Tam Metin Bildiri Kitabı, 2-4 Mayıs 2019. Çeşme /İzmir.
- Bozbayındır, F. (2019). Öğretmenlik mesleğinin statüsünü etkileyen unsurların öğretmen görüşleri temelinde incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, Güz. Cilt:18 (72), 2076-2104.
- Corbin, J. ve Strauss, A. (2008). Basics of qualitative research: Techniques and procedures for developing grounded theory. Thousand Oaks: Sage
- Çelikten, M., Şanal, M., Yeni, Y. (2005). Öğretmenlik mesleği ve özellikleri. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19 (2), 207-237.

- Çiçek, Ş., Bizati, Ö. (2002). Stajyer beden eğitimi öğretmenliğinde rehberlik sorunu: diğer alandan mı?, diğer okuldan mı?. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, VII (3), 25–34.
- Çiçek, Ş., Kirazcı, S., Koçak, S.(1998). Türkiye'de beden eğitimi öğretmen profili: demografik nitelikler, yaşam tarzı ve çalışma ortamı, *Spor Bilimleri Dergisi*, 9 (3), 32-42.
- Çolakoğlu, T., Karaküçük, S. (2006). Beden eğitimi öğretmenlerinin okullarda uygulamada karşılaştıkları sorunlar üzerine bir araştırma. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 11(3), 35-48.
- Demirhan G., Bulca, Y. Saçlı, F., Kangalgil M. (2014). Beden eğitimi öğretmenlerinin uygulamada karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29 (2), 57-68.
- Eraslan, M., Hacıcaferoğlu, B. (2015). Türkiye’de beden eğitimi öğretmenlerinin beden eğitimi derslerinde ve meslek yaşamlarında karşılaştıkları sorunlar. *Uluslararası Multidisipliner Akademik Araştırmalar Dergisi*, 2 (3), 1-11.
- Erhan, S.E., Tamer, K. (2009). Doğu anadolu bölgesi ilköğretim ve ortaöğretim okullarında beden eğitimi dersi için gereken tesis araç-gereç durumları ile öğrencilerin beden eğitimi dersine ilişkin tutumları arasındaki ilişkiler. *Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 11 (3), 57-66.
- Göktaş, Z., Özmaden, M., Yetim. A. A. (2011). Beden eğitimi öğretmenlerinin meslekte karşılaştıkları sorunlar (balıkesir ili uygulaması). *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi*, 13 (1), 112-118.
- Gündoğdu, C., Karataş, Ö. Nacar, E. (2011). Ders dışı etkinliklerin uygulamalarında okul müdürlerinin sorunları. *E-Journal Of New World Sciences Academy*, 6 (1), 65-72.
- Habacı, İ., Karataş, E., Adıgüzelli, F., Ürker, A., Atıcı, R. (2013). Öğretmenlerin güncel sorunları. *Turkish Studies*. 8(6), 263-277.
- Heper, E. (2012).Spor Bilimleri İle İlgili Kavramlar ve Sporun Tarihsel Gelişimi. H. Ertan. (Ed). *Spor Bilimlerine Giriş İçinde* 2-29. Anadolu Üniversitesi Web-Ofset Tesisler. Eskişehir.
- Karataş, Ö., Yücel, A.S., Karademir, T., Karakaya, Y.E. (2011). Malatya’da sporun yaygınlaştırılması açısından spor tesislerinin yeterlilik düzeyinin incelenmesi. *Spor Bilimleri Dergisi*, 22 (4), 154–163.

- Karayazı, T. (2020). Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Atanma Usullerine Göre Örgütsel Bağlılık, Mesleki Stres ve Diğerkâmlık Düzeylerinin İncelenmesi. Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı. Doktora Tezi. Kütahya.
- Kul, M., Hergüner, G. (2018). Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin sorunları ve performanslarına etkileri (Sakarya ili örneği). *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(2), 971-996.
- Mirzeoğlu, A.D., Soydaş Yaralı, S, Çoknaz, D, Özmen, S. (2019). Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin gözünden dersleri ve meslekleri (Sakarya örneği) *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 24(2), 111-131.
- Özkatar Kaya, E. (2018). Beden Eğitimi Öğretmeni Adaylarının Epistemolojik İnançları, Akademik Öz-Düzenleme ve Öz-Yeterlilik Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Anabilim Dalı. Doktora Tezi. Kayseri.
- Sağın, A.E. Güllü, M. Uğraş, S. (2020). Beden eğitimi zümre öğretmenlerinin işbirliği düzeyinin belirlenmesi: bir karma yöntem araştırması. *Akdeniz Eğitim Araştırmaları Dergisi*, Sayı:32, 369-388.
- Salman, M., Çalgın, E., Salman, S. (2011). Beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki sorunlarının cinsiyet faktörü açısından değerlendirilmesi. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(40), 85-94
- Semerci, Ç., Semerci, N., Eliüşük, A., Kartal, S.E. (2012) Öğretmenlik mesleğinin gündemine ilişkin öğretmen görüşleri (Bartın ili örneği). *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*,1(1), 22-40.
- Sezer, Ş. (2019). Öğretmenlerin Sahip Olmaları Gereken Mesleki Değerler. 14. Uluslararası Eğitim Yönetimi Kongresi. Tam Metin Bildiri Kitabı. 2-4 Mayıs 2019. Çeşme /İzmir.
- Şahan, H. (2008). Üniversite öğrencilerinin sosyalleşme sürecinde spor aktivitelerinin rolü. *KMU İİBF Dergisi*, 10(15), 260-278.
- Şimşek, H., Yıldırım, A. (2003). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri, Ankara: Seçkin Yayıncılık.

- Taşmektepligil, Y., Yılmaz, Ç., İmamoğlu, O., Kılıcıgil, E. (2006). İlköğretim okullarında beden eğitimi ders hedeflerinin gerçekleşme düzeyi. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, IV(4), 139-147.
- Ulucan, H., Türkçapar, Ü., Ceyhan B. B. (2012). Beden eğitimi öğretmenlerinin meslekte karşılaştıkları sorunların incelenmesi (Kırşehir ili uygulaması). *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(2), 265-277.
- Uğraş, S., Güllü, M., Yücekaya, M.A. (2019). Beden eğitimi ve spor öğretmenliğindeki ilk yılım. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 7(1), 242-259.
- Ünlü, H., Aydos, L.(2010). Beden eğitimi öğretmenlerinin yeterlilikleri üzerine bir derleme. *Millî Eğitim*. Sayı: 187, 172-192.
- Yeşilyurt, E. (2020). Eğitimin Analizi. E. Yeşilyurt (Ed.). *Eğitim Sosyal ve Beşeri Bilimlerine Multidisipliner Bakış İçinde* (s.10-48). İstanbul: Güven Plus Grup Danışmanlık A.Ş. Yayınları.
- Yetim, A.A., Kalfa, M. (2019). Üniversite öğrencilerinin sporla ilgili metaforik algıları ve spor etkinliği dersi. *Spormetre*, 17(1),41-54.
- Yıldız, E., Kangangil, M. (2014). Beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki yeterlikleri ve kullandıkları öğretim yöntemleri ile ilgili görüşlerinin incelenmesi. *Pamukkale Journal of Sport Sciences*, 5(1), 61-76.